

EVERS, Hendrik J.S.J. (Achel 5 april 1873 – Tessenderlo 27 februari 1939).

Was de oudste zoon van een douanebeambte, die na middelbaar onderwijs in de abdij van Averbode intrad en van 1895 tot 1902 aan de Gregoriaanse universiteit in Rome studeerde. Evers promoveerde er tot doctor in de wijsbegeerte (1898) en in de theologie (1902) en behaalde ook het diploma van archivaris-paleograaf aan de Vaticaanse school (1900). In juni 1909 werd hij door zijn oversten naar Brazilië gezonden. In 1921 keerde hij naar Averbode terug en ging er zich actief met de geschiedenis van zijn orde, abdij en streek bezighouden. Zo behoorde hij tot de stichters van twee historische tijdschriften (*Analecta Praemonstratensia*, 1925 en *De Zuiderkempempen*, 1931). Evers toonde zijn leven lang een intense belangstelling voor het culturele leven in Vlaanderen. In 1901 werd hij redactielid van *Dietsche Warande en Belfort*. Later werd hij ook opgenomen in de redactie van *De groene Linde* (1905-1906), een tijdschrift voor jonge Vlaamse letterkundigen. Na het overlijden van Frans de Potter (17 november 1904) werd Evers – die ook lid was van *Eigen Leven* – op voorstel van Emiel Vliebergh tot algemeen secretaris van het Davidsfonds aangesteld. In die functie maakte hij onder meer deel uit van de afvaardiging van katholieke Vlaamsgezinden die op 21 februari 1905 naar het parlement trokken, naar aanleiding van het wetsvoorstel-Edward Coremans inzake de vernederlandsing van het middelbaar onderwijs. In het kader van diezelfde actie sprak Evers evenals Lodewijk Dosfel op de protestvergadering van de Nederduitsche Bond te Antwerpen (24 juni 1905). In de plaatselijke afdelingen en op de congressen van het Davidsfonds was Evers een graag gehoorde spreker. Zo had hij het op het congres te Lier (4-5 september 1905) “Over de Vlaamsche katholieke pers” en op het congres te Tongeren (1-2 september 1907) over zijn actie voor de vernederlandsing van het onderwijs in Vlaanderen. Toch zou hij zich nooit ten volle inzetten voor deze belangrijke Davidsfondsfunctie. In november 1907 kreeg Evers een adjunct in de persoon van Karel Heynderickx, die hem ten slotte op 26 november 1908 als algemeen secretaris opvolgde. Evers’ bedrijvigheid op flamingantisch gebied had nadien geen bijzonder belang meer.

WERKEN: Artikelen in *Handelingen van het Congres van het Davidsfonds* (1906-1907); *Analecta Praemonstratensia*; *De Zuiderkempempen*; *Bijdragen tot de geschiedenis* (1938).

LITERATUUR: ‘Voorzitter J.J. Evers. In memoriam’, in *De Zuiderkempempen*, jg. 8 (1939), p. 1-3; – ‘In memoriam M. le chanoine Jules Evers’, in *Analecta Praemonstratensia*, jg. 15 (1939), p. 6-8; – J. Persyn, *De wording van het tijdschrift Dietsche Warande en Belfort en zijn ontwikkeling onder de redactie van Em. Vliebergh en Jul. Persyn (1900-1924)*, 1963; – M. Cordemans, *Dr. Van de Perre’s oorlogsjaren (1914-1918)*, 1963; – T.J. Gerits, ‘Evers, Hendrik Jan Simon’, in *NBW*, IV, 1970; – L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, I, 1977; – A. de Bruyne, *Lodewijk Dosfel. Een levensverhaal*, 1984².

TRUDO GERITS* EN LUC VANDEWEYER

EXCELSIOR, Vlaamse uitgeverij, in 1916 gesticht in Brugge door Achiël Geerardyn (Noordschote 1894 – Schaarbeek 1969), broer van **Maurits Geerardyn**, door overname van de bestaande uitgeverij **Kerlinga** en haar drukkerij.

Excelsior gaf een sterk **flamingantisch** getint fonds uit. De uitgeverij publiceerde literair werk van **Cyriel Verschaeve**, **Stijn Streuvels**, **Marcel Matthijs**, **Jan Schepens**, **Urbain van de Voorde**; verder ook toneelwerk, een serie volksromans en scherpe anti-Belgische pamfletten van onder anderen **Filip de Pillecyn** (*Het Proces van den Veiligheidsdienst*, 1920), **M. Geerardyn** (*Het Kompas van den Vlaming*, 1926, onder pseudoniem van M. van Schelvenhoeve), **Robert van Genechten** (*De slechte oneindigheid van het Vlaamsche belgicisme*, 1926) en **Ward Hermans** (*Het bevolkingsvraagstuk in België*, 1926). Excelsior was ook uitgever van nationalistische tijdschriften als *Jong Dietschland*, van het poëzietijdschrift *De Tijdstroom* (1930-1934) en van de opgemerkte bloemlezing *Poeties bericht der Post-ekspressionistische generatie in Vlaanderen, uitgezonden door De Tijdstroom*, 1933. Sommige publicaties vielen op door hun voor die tijd moderne typografie, omslag en lay-out, onder meer van de hand van **Huib Hoste** en **Jos Léonard**, ten dele onder invloed van **Piet Mondriaan** en *De Stijl*. De uitgeverij kwam in moeilijkheden en hield in 1934 op te bestaan.

LITERATUUR: L. Simons, *Geschiedenis van de uitgeverij in Vlaanderen*, II, 1987; – F. Bonneure, 'Brugse drukkers in de 20ste eeuw', in *Vlaanderen* (september-oktober 1994), p. 42-46.

FERNAND BONNEURE*